

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Mfv.III.10.264/2019/8.

A tanács tagjai: . Zánthy János
a tanács elnöke

. Bérces Nóra

előadó bíró

. Farkas Katalin

bíró

Az I. rendű felperes:

A II. rendű felperes:

A felperesek képviselője: dr. Mentus Szabolcs ügyvéd

Az alperes: innovációért és technológiáért felelős miniszter

Az alperes képviselője: jogtanácsos

A per tárgya: közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

Az elsőfokú bíróság határozatának száma:

Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.M.322/2017/42.

Rendelkező rész

A Kúria a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.M.322/2017/42. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A Kúria a felperesek és az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét fejenként 10.000-10.000 (tízezer-tízezer) forintban, a felülvizsgálati eljárás illetékét 100.000 (százezer) forintban állapítja meg.

A végzés ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A bíróság által megállapított tényállás szerint az I. rendű felperes cégjegyzék szerinti fő tevékenységi köre egyéb emberi erőforrás-ellátás-gazdálkodás. A 2015. augusztus 4. napjától hatályos alapszabály szerint a szövetkezet célja - egyebek mellett - munkalehetőséget teremteni azon tagok számára, akiknek nincs megfelelő munkahelyük, illetve foglalkoztatásuk bizonytalan. Az alapszabály 12. pontja szerint a szövetkezet tagjai és a szövetkezet igazgatósága - melynek elnöke ..., egyik tagja pedig ... - megállapodásban rendezik a személyes közreműködés módját és jogi formáját. A személyes közreműködés sajátos formája a közös

termelésben való tagsági viszonyon alapuló közvetlen közreműködés (a továbbiakban: tagi munkavégzés). Tagi munkavégzésre irányuló jogviszonyt regisztrált álláskereső, illetve közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy létesíthet és tarthat fenn. A tagi munkavégzés önálló, más munkavégzésre irányuló jogviszonyt szabályozó törvény hatálya alá nem tartozó jogviszony, amelyben az elvégzett munka ellentételezése a tagi munkavégzés arányában részben vagy egészében a közösen megtermelt javak természetben történő átadásával is történhet. A szövetkezet és partnerei/megrendelői közötti feladat-ellátási megállapodás tárgyára tekintettel a szövetkezet a tagi munkavégzés keretében munkát végző tagjával feladat-ellátási szerződést köt, amelyben a felek minden esetben rendelkeznek a konkrét teljesítendő munkafeladról.

- [2] A 2012. november 26-án alakult II. rendű felperes cégjegyzék szerinti fő tevékenysége lábbeli-, bőráru kiskereskedelem. A társaság cégjegyzésre jogosult tagjai között szerepel ... és ..., a társaság ügyvezetője
- [3] Az I. rendű felperes, mint szövetkezet és a II. rendű felperes, mint megrendelő 2015. május 20-án feladat-ellátási megállapodást kötöttek, melynek értelmében a II. rendű felperes az általa üzemeltetett helyszíneken - ... üzletekben - történő munkafeladatok ellátásához szövetkezeti tagi munkavégzőket rendelt meg az I. rendű felperestől. A feladat-ellátási megállapodás alapján az I. rendű felperesnél tagi jogviszonyban álló ..., ..., ..., ..., ... és ...végzett munkát a II. rendű felperes részére a ...szám alatt lévő, az ...üzletközpont területén található ... üzletben.
- [4] A...Megyei Kormányhivatal a 2016. december 16. napján kelt számú határozatában megállapította, hogy a felperések közötti feladat-ellátási megállapodás ténylegesen munkaerő-kölcsönzési szerződést leplez és az I. rendű felperes jogellenesen kölcsönözte a felsorolt munkavállalókat 2016. május, június, július és augusztus hónapokban az elsőfokú eljárás során megállapított napokon. Az I. rendű felperes, mint foglalkoztató és ..., ..., valamint ...munkavállalók között munkaerő-kölcsönzés céljából létesített munkajogviszony állt fenn a határozatban megjelölt időpontoktól. Az I. rendű felperest, mint foglalkoztatót eltiltotta a munkaerő-kölcsönzési tevékenység folytatásától és egyúttal 200.000 forint munkaügyi bírsággal sújtotta.
- [5] A Megyei Kormányhivatal az I. rendű felperessel szembeni eljárás megállapításai alapján a 2016. december 12. napján kelt ... számú határozatában a II. rendű felperest a feltárt jogsértés megszüntetésére, valamint a munkaerő-kölcsönzésre vonatkozó törvényi előírásoknak az indokolási részben felsorolt munkavállalók esetében történő megtartására kötelezte.
- [6] A II. rendű felperes fellebbezése folytán eljáró alperes a 2017. március 6. napján kelt ... számú határozatával az elsőfokú határozatot megváltoztatta és megállapította, hogy az I. rendű felperes és a II. rendű felperes között a tulajdonosi kapcsolat ellenére jogellenes kölcsönzés állt fenn.

A felperesek keresete, az alperes ellenkérelme

- [7] Az I. rendű felperes az számú határozatnak, a II. rendű felperes az számú határozatnak a bíróság általi felülvizsgálatát kérte a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 31. § (1) bekezdés j), k) pontjai, 50. § (1) bekezdése és 105. § (1) bekezdése; a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.) 54. § (14) bekezdés b) pontja, 58. § (5) bekezdés a)-c) pontjai, továbbá az álláskeresőként való nyilvántartásba vételről, valamint a nyilvántartásból való törlésről szóló 2/2011. (I. 14.) NGM rendelet (a továbbiakban: NGMr.) 2. § (3) bekezdés 2. alpontja megsértése miatt. A felperesek érvelése szerint az alperes tévesen értelmezte a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Met.) 1. § (4) bekezdésének d) pontját.
- [8] Az alperes érdemi ellenkérelmében a felperesek keresetének elutasítását kérte, fenntartva a határozataiban foglalt jogi és ténybeli indokait.

Az elsőfokú bíróság ítélete

- [9] A bíróság a felperesek keresetét elutasította. Elsőként azt vizsgálta, hogy az alperes jogosult volt-e a perbeli foglalkoztatás alapján létrejött kapcsolatrendszer minősítésére a Met. „5. § (1)” [helyesen: 1. § (5)] bekezdése alapján. Ezzel összefüggésben annak tulajdonított jelentőséget, hogy az I. rendű felperes és tagjai között létrejött feladat-ellátási szerződés szerinti tagi munkavégzés a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) XXXIX. fejezetében foglaltaknak megfelelő megbízási jogviszonynak minősül. A tag a rábízott feladat ellátására köteles, melyért feladat-ellátási díjat fizet a szövetkezet, illetve a feladat-ellátási szerződés egyéb rendelkezései is a megbízási jogviszony polgári jogi elemeit tartalmazzák. Ugyanakkor a II. rendű felperes a szövetkezeti tagokat eladó tevékenység ellátására foglalkoztatta, az általa meghatározott munkarendnek megfelelően, a jegyzőkönyvekben felvett munkaidő alapulvételével, jelenléti ív vezetése mellett. Tevékenységüket az ügyvezető szervezte, felügyelte és irányította, mely az alá-fölé rendeltségi viszony létrejöttét eredményezte, ezért nem a Ptk. szerinti megbízási szerződés körében szabályozott feladat-ellátási kötelezettség teljesítése történt. Mindezek megteremtették a munkaügyi hatóságnak a Met. 1. § (5) bekezdése szerinti azon jogosultságát, hogy a hatósági ellenőrzés során megállapított tényállás alapján a tényleges foglalkoztatás alapján létrejött kapcsolatot minősítse.
- [10] Megállapította a bíróság azt is, hogy a munkaügyi hatóság eleget tett a Ket. 50. §-ában megfogalmazott tényállás tisztázási kötelezettségének. Tanúként hallgatta meg a II. rendű felperesnek

munkát végző 7 főt, beszerezte a felek nyilatkozatát, a szükséges okiratokat a felperesek csatolták. Az alperes belföldi jogsegély útján beszerezte a tanúként meghallgatott és a II. rendű felperes részére munkát végző személyekre vonatkozó nyilvántartásokból az Flt. 54. § (14) bekezdés b) pontja, illetőleg az NGMr. 2. § (3) bekezdés 2. alpontja szerinti adatokat.

- [11] A bíróság az alapszabály, a feladat-ellátási megállapodás, valamint a munkaügyi hatóság által feltárt tényállás alapján kétséget kizáróan megállapította, hogy a szövetkezeti tagok és a feladat-ellátási megállapodást kötő I. és II. rendű felperesek között munkaerő-kölcsönzésre irányuló jogviszony jött létre. Az I. rendű felperes és a II. rendű felperes között a munkaerő-kölcsönzésre jellemző kölcsönbeadó és kölcsönvevő viszony volt; a II. rendű felperes kölcsönvevő munkáltató szerepe a szövetkezeti tagok és az I. rendű felperes közötti tényleges jogviszonytól függetlenül fennállt, így a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 214. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott munkaerő-kölcsönzési tevékenységnek a hatóság által feltárt tényállás megfelelt. Miután az Mt. hatálya alá tartozó munkaerő-kölcsönzés alanya kizárólag munkaviszonyban álló személy lehet, a hatóság helytállón minősítette a határozatban felsorolt személyek jogviszonyát tartalmilag munkaszerződésnek.
- [12] A bíróság a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény (a továbbiakban: Szöv.tv.) 2017. január 1-től hatályos 18. § (2a) bekezdés, valamint (3) bekezdés rendelkezéseit akként értékelte, hogy azok nem a felperesi, hanem sokkal inkább az alperesi álláspontot igazolják. Az alperesi határozatokban szereplő 7 fő közül 3 fő tagi jogviszonyban végzett munkát, 2 fő tagi jogviszonyának létesítése előtt a szövetkezetnél egyszerűsített foglalkoztatottként került alkalmazásra és nevezettek a tagi jogviszony keretében az egyszerűsített jogviszonyhoz hasonló feltételek szerint dolgoztak. 3 fő a szövetkezeti tagi jogviszony létesítésekor regisztrált álláskereső volt, azonban tagi jogviszonyuk fennállása alatt törölték őket az álláskeresők nyilvántartásából. Az Flt. 54. §-ának és az NGMr. rendelkezéseinek értelmezésekor azonban figyelemmel kell lenni az Flt. 58. § (5) bekezdés e) pontjában foglaltakra, melynek 5. alpontja kimondja, hogy a szociális szövetkezet tagja által a szövetkezetben végzett személyes közreműködés akkor minősül kereső tevékenységnek, ha a személyes közreműködés ellenértékeként megszerzett bevétel havonta meghaladja a minimálbér összegét.
- [13] Mindezek alapján a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes helytállón állapította meg a tényállást, a bizonyítékokat okszerűen értékelte, azokból helyes következtetést vont le. A 7 fő tekintetében a tényleges munkavégzés tartalmi jegyei alapján, az I. és II. rendű felperes között pedig a jogok és kötelezettségek megosztása alapján helyesen állapította meg, hogy a felperesek között a tulajdonosi kapcsolat ellenére jogellenes kölcsönzés állt fenn, a felsorolt munkavállalókat az I. rendű felperes jogellenesen

kölcsönözte a II. rendű felperesnek. Mivel az alperes határozatai jogszabályt nem sértettek, a felperesek keresetét, mint alaptalant a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 339. § (1) bekezdése alapján elutasította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [14] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a kereseti kérelmüknek helyt adó döntés meghozatalát kérték, tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok tekintetében a bíróság megsértette a Pp. 2. § (1) bekezdését, 3. § (3) bekezdését, valamint 164. § (1) bekezdését, továbbá az indokolási kötelezettségének sem tett eleget, így megsértette a Pp. 221. § (1) bekezdését is.
- [15] A felperesek érvelése szerint a szövetkezeti tagi munkavégzés jogszabályi háttereként a Szöv.tv., a Ptk. valamint - a szociális szövetkezet alapszabálya törvénynek való megfelelése és cégbíróági bejegyezhetősége körében - a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) szolgál. Az I. rendű felperes a létrejött feladat-ellátási megállapodásban foglaltaknak megfelelően nyújtott szolgáltatást a II. rendű felperes részére, és a Ptk. 6:273. § (1) bekezdésére figyelemmel teljesítette a II. rendű felperes, mint megbízó utasításait. A bíróság tévesen értelmezte a felperesek között fennállt megállapodásból eredő megbízási jogviszony elemeit, és nem vette figyelembe a tagok és az I. rendű felperes között létrejött feladat-ellátási szerződést, mely a felperesek közötti megállapodás teljesítése miatt jött létre éppen azért, hogy a tag feladatellátása szabályos keretek között, a jogszabályi rendelkezésekkel egybehangzóan működjön.
- [16] A bíróság a tévesen következtetett arra, hogy fennállt a munkaügyi hatóságoknak a Met. 1. § (5) bekezdése szerinti jogosultsága. Az Mt. hatálya nem terjed ki a tagi munkavégzést végző szövetkezeti tagra, illetve a feladat-ellátási szerződésben szereplő I. rendű felperesre sem, mivel a tagi munkavégzést végző szövetkezeti tag nem munkavállaló, az I. rendű felperes, mint szövetkezet nem munkáltató, és ugyanígy az I. rendű felperes nem munkaerő-kölcsönzésre vonatkozó kölcsönbe adó, illetve a II. rendű felperes sem munkaerő-kölcsönzésben részt vevő kölcsönbe vevő, így az Mt. XVI. fejezete alá sem az I. rendű felperes, sem pedig a tagi munkavégzést végző szövetkezeti tag nem tartozhat. E jogszabályi rendelkezések zárják ki azt, hogy munkaügyi ellenőrzés induljon egy ilyen jogviszony esetében. Az ellenőrzés során mindegyik szövetkezeti tagról bebizonyosodott, hogy a tagi munkavégzésre irányuló jogviszony létesítéséhez és fennállásához minden jogszabályi feltétel biztosított volt, az I. rendű felperes részére vonatkozó személyes közreműködésük jogszabályba nem ütközött, és a Szöv.tv. 18. § (2) bekezdése alapján a tagi munkavégzést végző szövetkezeti tagra más törvény, így az Mt. és a Met. hatálya sem

terjedt ki. Ezért téves megállapítást tett a bíróság, amikor a megbízási jogviszonyból eredő utasítások jegyeit a munkaerő-kölcsönzéssel megegyező jogviszonynak minősítette és egyetértett a munkaügyi hatóságok álláspontjával.

- [17] A felperesek továbbra is vitatták, hogy a munkaügyi hatóság eleget tett volna a Ket. 50. §-ában megfogalmazott tényállás tisztázási kötelezettségének. Álláspontjuk igazolására számtalan olyan okirati bizonyítékot csatoltak, amelyek az I. rendű felperesnek ugyanilyen jogviszonyára vonatkozó ellenőrzéseiről szóltak, és amelyek jogsértést nem tártak fel. Különösen azt kérték értékelni, hogy korábban ugyanezen munkaterületen végzett az elsőfokú hatóság ugyanezen ügyintézője munkaügyi ellenőrzést ugyanezen jogviszonyra vonatkozóan (...), és semmilyen munkaerő-kölcsönzésre vonatkozó szabálytalanságot vagy jogsértést nem állapított meg. A bíróság mindezekkel az okirati bizonyítékokkal nem foglalkozott, és ítéletének indokolásában sem tért ki arra, hogy azokat miért nem vette figyelembe.
- [18] Nem adta a bíróság annak sem kellően részletes indokát az ítéletben, hogy milyen ismérvek alapján volt megállapítható kétséget kizáróan a munkaerő-kölcsönzésre irányuló jogviszony fennállása. A törvényi tényállás megjelölése és az ilyen jogviszony jellemzése nem lehet elégséges és elfogadható indokolás, különösen úgy, hogy a tényállás sem lett megfelelően feltárva. A Met., valamint a Szöv.tv. 2017. január 1-től hatályba lépett módosításai a felperesi állításokat igazolják és azt támasztják alá, hogy a munkaügyi hatóság hatásköre 2017. január 1. napján törvényi felhatalmazás hiányában nem volt a szociális szövetkezet tagjainak tagi munkavégzés keretében végzett munkájára.
- [19] Ugyancsak nincs kellően indokolva az elsőfokú bíróságnak az Flt. 54. § (14) bekezdés b) pontján alapuló megállapítása sem, annak ellenére, hogy a felperesek már a kereseti kérelemben levezették, hogy amennyiben tagi munkavégzése miatt olyan mértékű pénzbeli juttatásban részesül a szövetkezeti tag, amelynek mértéke a minimálbér összegét meghaladja, úgy az érintett tagi munkavégzők regisztrált álláskeresői státuszát az illetékes kormányhivatal foglalkoztatási osztálya törli. Ebből következően a szövetkezeti tagi munkavégző álláskeresői nyilvántartásból való törlését nem az I. rendű felperes közreműködése vagy ráhatása okozta, hanem az érintett hivatalt terhelő jogszabályi kötelezettség.
- [20] A felperesek a szövetkezeti tagi munkavégzést illetően továbbra is hangsúlyozták, hogy a közös termelésben való részvételre, mint tagi munkavégzésre nincs jogszabályi definíció, és nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amelyik a szociális szövetkezet tagjának munkavégzését korlátozná. A II. rendű felperesnél végzett munka az I. rendű felperessel fennálló együttműködés alapján történt, és teljes mértékben megfelelt a közös cél elérése érdekében fennálló közös termelésnek, a tagsági jogviszonyon alapuló közvetlen közreműködésnek, melyet az I. rendű felperes alapszabálya is megfelelően tartalmazott.

- [21] A két felperes között fennállt jogviszony megfelelt az I. rendű felperes alapszabályának, az pedig a Ptk. és a Ctv. vonatkozó rendelkezéseinek. A tagi munkavégzéshez elegendő önmagában a szövetkezeti tagsági jogviszony is, azaz nem jogszabályi feltétel, hogy a tagi munkavégzőnek legyen akár munkaszerződése, akár megbízási vagy vállalkozási szerződése. Mivel az I. rendű felperes az alapszabályával összhangban járt el, mely mindenben megfelelt a szociális szövetkezetekre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek, így az alperes hivatkozásának jogszabályi alapjai nem álltak fenn a jogviszony átminősítését illetően.
- [22] A bíróság ítéletének indokolásában nem fejtette ki kellőképpen, hogy az érintett tagi munkavégzők miért nem feleltek meg a tagi munkavégzésre vonatkozó jogszabályi előírásoknak, ezért az ítélet sérti a Pp. 221. §-ában megfogalmazott indokolási kötelezettséget. Sérelmezte, hogy a bíróság nem értékelte a NAV és a Belügyminisztérium állásfoglalásait, melyeket annak bizonyítására csatoltak, hogy a tagi munkavégzők természetbeni juttatás helyett pénzbeli juttatásban is részesülhetnek. A tényállást a hatóságoknak tisztázniuk kellett volna kellő mértékben, illetve végső soron ezt a bíróságnak kellett volna megtennie.
- [23] Mindezek elmulasztásával sérült a felpereseknek a perek tisztességes lefolytatásához és az eljárás észszerű időn belül történő befejezéséhez való joga [Pp. 2. § (1) bekezdése], valamint a bíróság eljárása ellentétben állt a Pp. 3. § (3) bekezdésével is, hiszen a jogvita eldöntéséhez felperesi oldalról - a Pp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően - csatolták az érintett tagi munkavégzőkkel kapcsolatos összes szövetkezeti iratot, a NAV és a Belügyminisztérium állásfoglalásait, a más megyékben lefolytatott munkaügyi ellenőrzésről készült okiratokat, a bíróság mégis a megfelelő bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül hozta meg ügydöntő határozatát.
- [24] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a bíróság ítéletének helybenhagyására irányult azzal, hogy a felülvizsgálati eljárás költségeiben a felpereseket kérte marasztalni. Az alperesi álláspont szerint az ítélet jogszerű, indokolása kellően részletes és okszerű, az nem sérti a bizonyítással kapcsolatos rendelkezéseket.
- [25] Érvelése szerint a Met. 1. § (5) bekezdésén alapuló hatásköri jogosultság valójában nem jelenti bármilyen jogviszony korlátlan és egyedi megítélésű átminősítését. Az I. rendű felperes azonban nemcsak foglalkoztatónak, hanem munkáltatónak is minősült az Mt. 33. §-a alapján, hiszen egyszerűsített munkaszerződéssel is alkalmazott munkavállalókat, amely önmagában megalapozza a munkaügyi ellenőrzés lefolytatásának jogosultságát vele szemben. A Met. 1. § (5) bekezdése alapján a munkaügyi hatóság hatásköri jogosultsága a Szöv.tv. 2017. január 1-je előtti jogszabályváltozása előtt is megvolt a szövetkezeti tagi jogviszony ellenőrzésére. A szociális szövetkezetnél a tagi munkavégzés egy kétpólusú jogviszony, amelyben az egyik fél a szociális

szövetkezeti tag. Igaz, hogy a közös termelésben való közreműködés definícióját nem adja meg a jogszabály, de az értelemszerűen két fél - a szociális szövetkezet és tagja - között értelmezendő. Jelen esetben azonban a kapcsolatrendszerben volt egy harmadik fél is, a II. rendű felperes, amelyiknek a munkaterületén és érdekkörében végeztek a szociális szövetkezeti tagok és az egyszerűsített foglalkoztatottak munkát. Ez megalapozza a jogellenes tagi munkavégzés megállapíthatóságát és felveti a jogellenes munkaerő-kölcsönzés, mint hárompólusú jogviszony létezésének a lehetőségét is. Ehhez az alperesnek vizsgálnia kellett az I. és II. rendű felperes közötti feladat-ellátási megállapodást és annak gyakorlati megvalósulását is, melyre a Met. 1. § (5) bekezdése biztosított jogszabályi alapot. Erre figyelemmel a tagi munkavégzés nem felelt meg a Szöv.tv. 18. § (1) bekezdésében foglaltaknak, az ellenőrzés időszakában ilyen foglalkoztatási konstrukciót, a tagokra kiterjedő kölcsönzést a Szöv.tv. 17. § (2) bekezdése kizárólag a foglalkoztatási szövetkezet esetében nevesített.

- [26] A korábbi, 2016-os hatósági határozattal összefüggésben (...) azt emelte ki, hogy éppen az abban az eljárásban felvett tanúmeghallgatási jegyzőkönyvekből nyert adat alapján merült fel a gyanú, hogy a tagi jogviszonyban állók foglalkoztatása esetleg nem jogszerű, és emiatt került sor a jelen per tárgyát képező munkaügyi ellenőrzés lefolytatására ezt követően.
- [27] Az alperes kiemelte, hogy jogelődje széles körű bizonyítást folytatott le a hatósági eljárása során, határozataiban hivatkozott is az okirati bizonyítékokra, amelyek alapján a döntést hozta, így álláspontjuk szerint nem sértették a Ket. 50. §-át. A tényleges munkavégzés tartalmi jegyei, a felperesek közötti jogok és kötelezettségek megosztása alapján az I. rendű felperes és a II. rendű felperes között ténylegesen munkaerő-kölcsönzés jött létre, ez a megállapodás azonban az Mt. 217. § (1) bekezdés a) pontja alapján semmis a felek közötti tulajdonosi kapcsolat miatt, így megállapítható, hogy a szövetkezet megszegte az Mt. 216. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakat, mely szerint nem lehet munkavállalót kölcsönözni munkaviszonyra vonatkozó szabály (Mt. 217. § a) pontja) által meghatározott esetben. Ennek kellő indokát és az alapul szolgáló bizonyítékokat az ítélet és az alperesi határozatok is tartalmazták.
- [28] A felperesek a felülvizsgálati ellenkérelemre tett észrevételükben azt emelték ki, hogy a 2017. január 1. napjától hatályba lépett Met. 3. § (5) bekezdése új jogi szabályozásként jött létre a szociális szövetkezetek tagi munkavégzését illetően. A jogszabályváltozásig azonban a munkaügyi hatóságnak a munkaügyi ellenőrzésre a szociális szövetkezet tagi munkavégzőit illetően nem volt jogosultsága, és a jogszabályváltozás is csupán részhatásköri lehetőséget adott a munkaügyi hatóságok számára.
- [29] A közös termelésben való részvételre, vagy magára a közös termelésre nézve jogszabályi definíció nincsen, így az nem jogellenes, hogy a II. rendű felperesnél, mint harmadik személynél

végeztek munkát a szövetkezeti tagok, hisz az I. rendű felperessel fennálló együttműködés alapján került erre sor, azaz ez teljes mértékben megfelel a közös cél elérése érdekében fennálló közös termelésnek, a tagsági jogviszonyon alapuló közvetlen közreműködésnek, ami összhangban áll az alapszabályban rögzített célokkal is. Önmagában a harmadik fél megléte, amelyre az alperes utal a II. rendű felperes vonatkozásában, nem támasztja alá a jogellenes tagi munkavégzést. Egyféle jogviszony állt fenn az I. és II. rendű felperesek között (ezt rögzítette a feladat-ellátási megállapodás), illetve egy másik jogviszony az I. rendű felperes és tagja között (melyet a feladat-ellátási szerződés szabályozott). E jogviszonyokat figyelmen kívül hagyva mosta össze egy halmazzá az alperes a fogalmakat, és tekinti emiatt jogellenes munkaerő-kölcsönzésnek a létrejött konstrukciót. Semmi sem tiltja azonban, hogy a szövetkezeti tag a szövetkezettel megállapodásban lévő gazdasági társaság munkaterületén végezzen munkát, hiszen ettől még megfelel a tagsági jogviszonyon alapuló közvetlen közreműködésnek, ez összhangban áll a Szöv.tv. 18. § (1) bekezdésében foglaltakkal.

- [30] A munkaerő-kölcsönzés tekintetében arra hívta fel a figyelmet, hogy a színlelés – a vonatkozó bírói gyakorlat szerint is – csak kétoldalú tudatos magatartás lehet, a színleltség megállapíthatóságához valamennyi szerződő félnek színlelnie kell a jognyilatkozatát (BH2001.29., BH2000.457., BH2017.5.149.). Színleltséget igazoló bizonyítékot azonban az alperes nem prezentált sem a munkaügyi ellenőrzési eljárásban, sem a bírósági eljárásban. A szövetkezetbe való belépéskor a tagok belépési nyilatkozatot tettek, amely szintén olyan okirati bizonyíték, mely a jogszabályi előírásoknak való megfelelést erősíti, nem pedig a színleltséget.
- [31] A tagok álláskeresői státuszának törlésével kapcsolatban ismételt hangsúlyozta, hogy a szövetkezeti tagi munkavégző ellentételezése pénzbeli díjazás alapján is lehetséges, az nem törvénybe ütköző magatartás, és adójogi szempontból is akceptált. Az, hogy a tagi munkavégzők havi feladat-ellátási díja, ellentételezése meghaladta a minimálbér összegét, szintén nem törvényellenes, és az, hogy ennek következtében az érintett tagi munkavégzők regisztrált álláskeresői státuszát a kormányhivatal foglalkoztatási osztálya törölte, ez az Flt. 54. § (14) bekezdés b) pontjából, továbbá az NGMr. 2. § (3) bekezdés 2. alpontjából következően történt. Mindezek pedig a felperesek álláspontját támasztják alá.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [32] A felülvizsgálati kérelem megalapozott az alábbiak szerint.
- [33] A Kúria a rendelkezésre álló iratokból megállapította, hogy az I. rendű felperes a ... Megyei Kormányhivatal számú határozata elleni fellebbezés folytán eljáró alperes által meghozott ... számú másodfokú határozat, a II. rendű felperes pedig a ... Megyei

Kormányhivatal számú határozata elleni fellebbezés folytán eljárt alperes által meghozott számú másodfokú határozat bíróság általi felülvizsgálatát kérte. A felperesek azért terjesztették elő keresetüket, mert jogszabálysértőnek tartották a pénzbírság megfizetésére és a feltárt munkaügyi szabálytalanságok megszüntetésére kötelező alperesi határozatokat. A bíróságnak a keresetindítás időpontjára tekintettel a Pp. XX. fejezetének szabályai szerint kellett eljárnia, azt kellett vizsgálnia, hogy a keresetekkel támadott közigazgatási döntések jogszabálysértőek voltak-e.

- [34] A felperesek álláspontja az volt, hogy a munkaügyi ellenőrzés a tagi munkavégzés miatt az adott jogviszonyra ki sem terjedhetett volna; másrészt a ténylegesen megvalósult munkavégzés megfelelt az I. rendű felperes alapszabályában is megfogalmazott tagi munkavégzésnek, a II. rendű felperesnél történő foglalkoztatás nem munkaerő-kölcsönzés eredménye volt, hanem a felperesek között létrejött feladat-ellátási megállapodás teljesítése.
- [35] Mindenekelőtt arra mutat rá a Kúria, hogy a Met. 1. § (5) bekezdését helyesen értelmezte a hatóság és a bíróság is, a következők szerint. A határozatok meghozatalakor hatályos Met. 1. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a Met. hatálya kiterjed arra a jogi személyre, amely a tizennyolcadik életévét betöltött természetes személyt foglalkoztatásra irányuló jogviszony - ideértve az egyszerűsített foglalkoztatásra vagy alkalmi munkára létesített munkaviszonyt is -, illetve a (4) bekezdésben meghatározott jogviszonyok alapján foglalkoztat. E rendelkezések szerint tehát a (4) bekezdésben felsorolt jogviszonyok esetén is foglalkoztatónak minősül a természetes személyt foglalkoztató szerv. Mivel a Met. 1. § (5) bekezdése lehetőséget ad a munkaügyi hatóságnak arra, hogy a hatósági ellenőrzés során megállapított tényállás alapján a foglalkoztató és a részére munkát végző személy közötti, illetve a munkavállalónak munkavégzés céljából történő átengedése alapjául szolgáló jogviszonyt, valamint a tényleges foglalkoztatás alapján létrejött kapcsolatot minősítse, az alperes nem lépte túl a hatáskörét, amikor az I. rendű felperes, mint foglalkoztató és a szövetkezeti tagi jogviszonyban, illetve egyszerűsített foglalkoztatás keretében munkát végzők között létrejött kapcsolatot minősítette. A Met. 1. § (5) bekezdésében rögzített minősítés szempontjából az 1. § (4) bekezdésében felsorolt jogviszonyok nem relevánsak, mivel azok nem a foglalkoztató, hanem a foglalkoztatásra irányuló jogviszonyok alóli kivételeket rögzítik, melyekkel összefüggésben az 1. § (5) bekezdése nem tartalmaz rendelkezést.
- [36] A közigazgatási per tárgya a közigazgatási határozatok jogszerűségének a vizsgálata, amelyhez elengedhetetlen, hogy a keresettel támadott határozatok, és a közigazgatási eljárásban keletkezett iratok rendelkezésre álljanak. A Pp. 330. § (2) bekezdése előírja, hogy a keresetlevelet jogszabálysértésre hivatkozással az elsőfokú közigazgatási határozatot hozó szervnél

kell benyújtani, amely szerv azt az ügy irataival együtt köteles felterjeszteni a másodfokú közigazgatási határozatot hozó szervhez, amely azokat - a keresetlevélben foglaltakra vonatkozó nyilatkozatával együtt - továbbítja a bírósághoz.

- [37] A II. rendű felperes keresete alapján indult 6. M. 379/2017. szám alatti perben - mely utóbb egyesítésre került az I. rendű felperes által indított 4. M. 322/2017. szám alatti perhez - az alperes elektronikus úton megküldött ellenkérelméhez a keresetlevelet és annak mellékleteit, valamint az első- és másodfokú közigazgatási határozatokat csatolta, és utalt arra, hogy az ügyhöz kapcsolódó többi irat az I. rendű felperes közigazgatási irataival egyező. Ugyanakkor a II. rendű felperessel szemben hozott közigazgatási határozatok nem voltak fellelhetőek az aktában, mivel - a Bírósági Integrált Információs Rendszerből (BIIR-ből) kinyomtatott képernyőkép szerint - a dosszié megnyitásához szükséges alkalmazás nem volt telepítve. Mindebből az következik, hogy a II. rendű felperessel szemben meghozott közigazgatási határozatok felülvizsgálatára úgy került sor, hogy azok nem álltak a bíróság rendelkezésére.
- [38] Ezen felül maga az ítélet is hiányosan tartalmazta a keresettel támadott első- és másodfokú közigazgatási határozatokat. A bíróság azt még rögzítette, hogy az I. rendű felperessel szemben a ... Megyei Kormányhivatal, mint elsőfokú munkaügyi hatóság ... szám alatt milyen határozatot hozott, azonban a II. rendű felperessel szemben hozott számú határozat ítéletben ismertetett tartalma homályos, és - a fentebb említett hiányosság miatt - az iratokból sem ellenőrizhető. A II. rendű felperes vonatkozásában meghozott számú másodfokú közigazgatási határozat tartalmát ugyan ismerteteti az ítélet, az elsőfokú határozat hiányában azonban az is értelmezhetetlen.
- [39] A bíróság iratellenesen állapította meg, hogy a másodfokú munkaügyi hatóság csak a II. rendű felperes fellebbezése folytán járt el, mert az iratokból megállapíthatóan az I. rendű felperes is nyújtott be fellebbezést, melynek nyomán született az I. rendű felperes által a bíróság előtt támadott...számú közigazgatási határozat, amelyet viszont az ítélet nem ismertetett, annak tartalmára sem tért ki.
- [40] A bíróság ítéletében hosszasan idézett ugyan az I. rendű alperes alapszabályából, az I. és II. rendű felperes között létrejött feladat-ellátási megállapodásból, de ellentmondásosan rögzítette a tényállásban - és az ítélet indokolásának további részéből sem állapítható meg pontosan -, hogy a munkaügyi ellenőrzés időpontjában a üzletben kik dolgoztak tagi munkavégzés keretében és kik végeztek munkát egyszerűsített foglalkoztatási jogviszony alapján. Az ítélet 4. oldal második bekezdésében a bíróság által rögzített tényállás szerint ..., ..., ..., ..., ..., ... és ... az I. rendű felperessel tagi jogviszonyban állt. Ezzel szemben az ítélet 9. oldal 3. bekezdése szerint az alperesi eljárás során feltárt tényállás szerint az alperesi határozatokban szereplő

7 fő közül 3 fő tagi jogviszonyban végzett munkát, 2 fő tagi jogviszonyuk létesítése előtt a szövetkezetnél egyszerűsített foglalkoztatottként került alkalmazásra.

- [41] A felperesek már a keresetlevelükben is a tényállás felderítetlenségére, a Ket. 50. § (1) bekezdésének megsértésére hivatkoztak és a felülvizsgálati kérelmükben is a tényállás feltáratlanságát, a bizonyítékok értékelésének elmulasztását, ennek következtében az indokolási kötelezettség sérelmét állították a Pp. 2. § (1) bekezdésére, 3. § (3) bekezdésére, 164. § (1) bekezdésére, valamint 221. § (1) bekezdésére hivatkozással.
- [42] A Pp. 221. § (1) bekezdése szerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. Figyelemmel arra, hogy a bíróság a tényállást a keresettel támadott határozatok tekintetében a fenti lényeges hiányosságokkal és ellentmondásokkal rögzítette, a Pp. 221. § (1) bekezdése szerinti jogszabálysértés megvalósult.
- [43] A tényállás feltáratlansága olyan eljárási szabályszegés, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása van, ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [44] A megismételt eljárásban mindenekelőtt be kell szerezni a II. rendű felperessel szemben meghozott első- és másodfokú közigazgatási határozatot. Mindkét felperes vonatkozásában újra be kell kérni a közigazgatási eljárás teljes iratanyagát, tekintettel arra, hogy az ítélet meghozatalát követően a bíróság az I. rendű felperes vonatkozásában keletkezett, az ellenkérelemhez mellékelte az iratjegyzék szerinti iratokat - köztük a helyszíni ellenőrzés jegyzőkönyvét, az I. rendű alperes alapszabályát, a feladat-ellátási megállapodást, a tagi belépési nyilatkozatokat, az egyszerűsített foglalkoztatási szerződéseket, a tanúmeghallgatási jegyzőkönyveket is - visszaküldte az alperesnek. Tisztázni kell, hogy a munkaügyi ellenőrzés időpontjában a üzletben dolgozó személyek közül ki és milyen típusú jogviszonyban állt az I. rendű felperessel. A megismételt eljárás eredményeként hozott határozat indokolásában a tényállás pontos rögzítése mellett a bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő értékelését is el kell végezni, amelynek során részletesen számot kell adni arról, hogy a bíróság miért találta, vagy miért nem találta az alperes határozatait jogszabálysértőnek.

Záró rész

- [45] A Kúria a peres felek felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét - 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján - és a felülvizsgálati eljárás illetékét - az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (1) bekezdése, 40. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése alapján - csupán megállapította, annak viselése felől a bíróságnak kell döntenie [Pp. 275. § (5) bekezdés].
- [46] A végzés elleni felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [47] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el [Pp. 274. § (1) bekezdés].

Budapest, 2020. május 18.

. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Bérces Nóra s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő